

Praha 10. 11. 2008

42

Činnost patologie a soudního lékařství v roce 2007

Activity of pathologic anatomy and forensic medicine in 2007

Souhrn

Podkladem pro zpracování dat o činnosti patologie a soudního lékařství je pravidelné roční statistické zjišťování výkazem o činnosti zdravotnických zařízení A (MZ) 1-01, které vyplňuje každé ambulantní oddělení (pracoviště) uvedených oborů ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na jejich zřizovatele. Zpravodajskou povinnost splnila téměř všechna zdravotnická zařízení.

V roce 2007 bylo zaregistrováno celkem 150 oddělení a pracovišť patologie a soudního lékařství a činnost na nich zajišťovalo 1 664,10 odborných zdravotnických pracovníků (přepočtené počty včetně smluvních pracovníků). Během roku bylo provedeno 33 610 pitev a bylo pitváno téměř 33 % z celkového počtu zemřelých osob.

Summary

The source of data on activity in branches of pathologic anatomy and forensic medicine are regular statistical acquisitions of reports on activity of health establishments A (MZ) 1-01 completed and returned by every out-patient department (unit) in these branches in all health establishments without regard to type of founder. The reporting duty was fulfilled by almost all establishments.

In 2007 there were 150 registered departments (units) in the branches of pathologic anatomy and forensic medicine and their activity was performed by 1 664.10 professional health workers (WTE, incl. contractual workers). In 2007 they performed 33 610 autopsies, on almost 33 % of all deceased persons.

Pitvy

K 31. 12. 2007 bylo zaregistrováno celkem 133 oddělení patologie (výkaz neodevzdalo 1 oddělení) a 18 oddělení a pracovišť soudního lékařství. Činnost na nich zajišťovalo 447,59 lékařů (přepočtené počty), a to včetně smluvních pracovníků, 731,32 zdravotních laborantů a 244,29 pitevních laborantů (preparátorů) a sanitářů.

V roce 2007 bylo provedeno 33 610 pitev, z toho bylo 40 % uskutečněno na pracovištích soudního lékařství. Proti mírnému poklesu počtu pitev z minulých let, v roce 2007 jejich počet nepatrně vzrostl. Proti předchozímu roku se zvýšil počet pitev o téměř 3 %, proti roku 2004 jen o 1 %. K většímu nárůstu dochází na odděleních soudního lékařství (proti roku 2005 o téměř 6 %). Počet pitev na patologii se měnil jen nepatrně.

Na jednoho lékaře patologie připadlo v roce 2007 v průměru 56 pitev. Vzhledem k tomu, že se počet lékařů patologie v posledních letech významně neměnil, zůstává tento ukazatel v posledních letech téměř stejný.

Přestože v roce 2005 vznikla dvě nová zařízení soudního lékařství v Libereckém kraji, v roce 2006 jedno ve Středočeském kraji a v roce 2007 přibýlo jedno oddělení v Hl. m. Praze, počet lékařů na odděleních a pracovištích soudního lékařství zůstal téměř stejný.

Protože počet pitev na těchto pracovištích naopak rostl, vzrostl i počet pitev na jednoho lékaře. Proti roku 2006 se zvýšil tento ukazatel o více než 8 % (na 206 pitev), proti roku 2005 o 7 %.

Z celkového počtu pitev na odděleních soudního lékařství bylo 64 % u osob, které zemřely náhlou smrtí a 35 % u osob zemřelých násilnou smrtí. Proti předchozímu roku vzrostl počet pitev osob zemřelých náhle o téměř 9 % a počet pitev osob zemřelých násilně o 4 %. Téměř 30 % pitvaných zemřelých násilnou smrtí tvořily sebevraždy a tento podíl v posledních dvou letech jen nepatrně klesl. Pitvy osob zemřelých na předávkování nebo v souvislosti s požitím alkoholu a/nebo omamných a psychotropních látek tvořily 7 % z celkového počtu pitev, stejně jako v předchozím roce.

V roce 2007 bylo pitváno na odděleních patologie a soudního lékařství téměř 31 % z celkového počtu zemřelých osob. Nejvyšší „propitvanost“ byla v Jihomoravském a Olomouckém kraji, a to téměř 43 % pitvaných osob z počtu zemřelých, nejnižší byla v kraji Vysočina a Zlínském kraji (cca 18 %), kde nebylo žádné oddělení soudního lékařství. Vzhledem k tomu, že bylo ve Středočeském kraji provedeno malé množství pitev a dá se přepokládat, že byla většina zemřelých pitvána v Hlavním městě Praze, byla v grafu „propitvanost“ vypočítána pro oba kraje dohromady. Ve většině krajů se tento ukazatel v posledních letech příliš neměnil. Je nutné upozornit, že počty osob zemřelých jsou sledovány podle trvalého bydliště zemřelého, ale počet pitev je sledován podle sídla zdravotnického zařízení.

Toxikologie

Na pracovištích soudního lékařství bylo v roce provedeno toxikologické vyšetření u 35 775 živých osob a u 7 087 osob mrtvých. Proti roku 2006 došlo k nepatrnému nárůstu vyšetření u živých osob, a to o necelá 2 % a u osob mrtvých o více než jednu čtvrtinu.

Nárůst byl z části dán vysokým počtem pozitivních vyšetření u ostatním organických těkavých látek ve Fakultní nemocnici Olomouc (celkem 1 923 vyšetření živých osob a 521 vyšetření osob mrtvých), kde jsou zahrnuty vzorky biologického materiálu, u nichž bylo zadavatelem požadováno vyšetření ostatních těkavých látek (96 osob živých a cca 10 osob mrtvých) a dále všechny vzorky zaslané s požadavkem vyšetření ethanolu, u nichž se objevil pozitivní nález jiné těkavé látky, nejčastěji acetonu. U ostatních zařízení jsou vykazována pouze vyžádaná vyšetření.

U mrtvých osob došlo k nárůstu toxikologických vyšetření o více než čtvrtinu proti roku 2006, a to především nárůstem pozitivních nálezů kofeinu, nikotinu a metabolitů v Ústeckém kraji. V Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem používají k vyšetření vzorků nový plynový chromatograf s hmotovou spektrometrií, který uvedené zjišťované látky spolehlivě prokazuje.

U živých osob tvořily téměř 58 % osoby ve věku 20–39 let, 13 % osoby do 20 let a více než 29 % osoby nad 40 let. U mrtvých osob tvořily největší podíl osoby nad 40 let (71 %). Nejčastěji prokázanou cizorodou látkou, jak u osob živých, tak i mrtvých a ve většině věkových kategoriích, byl ethanol, a to u 52 % osob. Druhou nejčastěji užívanou cizorodou látkou u mužů byly ostatní organické těkavé látky (7,8 % z živých i mrtvých mužů) a u žen jiné účinné látky léčiv (21 %). Mezi muži byly jako další nejčtenější látkou zaznamenány sympatomimetika, u žen benzodiazepiny.

V roce 2007 bylo 8 848 vyšetření na omamné a psychotropní látky u osob živých i mrtvých, proti roku 2006 došlo k nárůstu o 9 %. Téměř 81 % vyšetření na OPL bylo na benzodiazepiny, sympatomimetika a cannabinoidy.

Vypracovala: Ing. Blanka Nechanská

Počet pitev provedených na pracovištích patologie a soudního lékařství

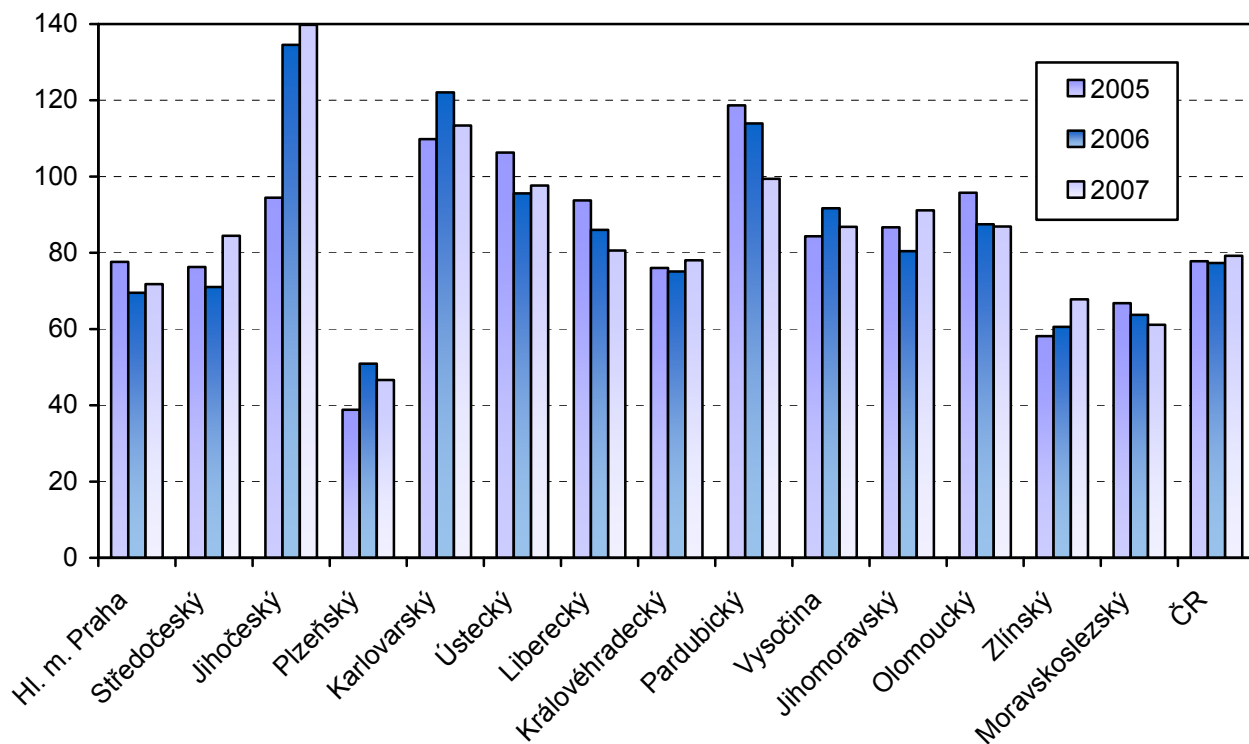
Počet pitev			Na patologii	Na soudním lékařství	Celkem	
Celkem			2005	20 381	12 842	33 223
			2006	19 881	12 790	32 671
			2007	20 093	13 517	33 610
v tom	osoby ve věku	0–6 dní	2005	122	10	132
			2006	143	15	158
			2007	138	9	147
		7 dní–1 rok	2005	163	60	223
			2006	150	51	201
			2007	153	53	206
		1 rok–17 let	2005	112	160	272
			2006	102	175	277
			2007	84	142	226
		18 let a více	2005	18 990	12 602	31 592
			2006	18 333	12 538	30 871
			2007	18 534	13 303	31 837
	mrtvě narození	2005	253	10	263	
		2006	265	11	276	
		2007	306	10	316	
pitvané potraty	2005	741	-	741		
	2006	888	-	888		
	2007	878	-	878		

Počet pitev na pracovištích soudního lékařství

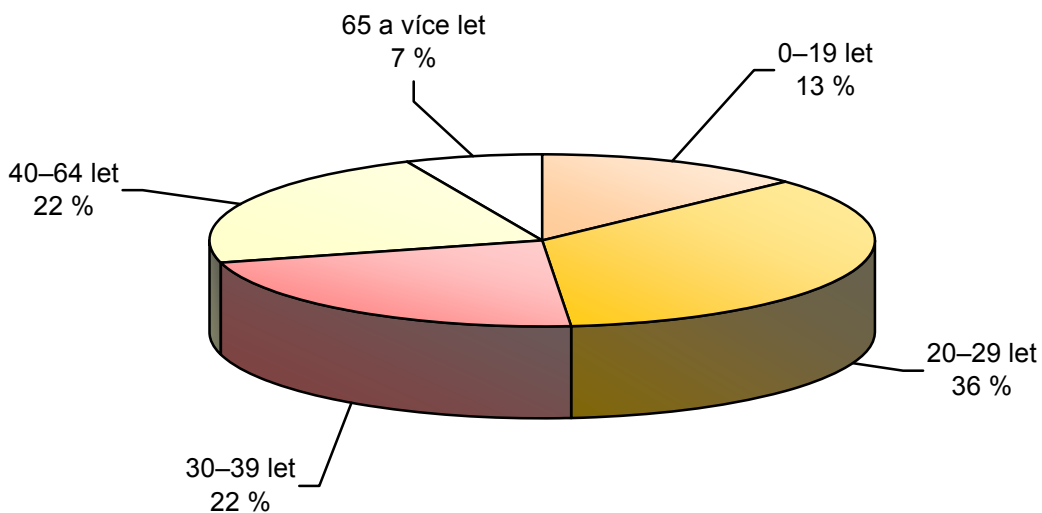
Počet pitev		2005	2006	2007
Celkem		12 842	12 790	13 517
v tom	v oddělení	12 790	12 779	13 513
	v terénu	52	11	4
Pitvy osob zemřelých	náhle	7 905	7 895	8 610
	násilně	4 790	4 521	4 704
	z toho sebevraždou	1 504	1 398	1 405
	následkem chybného léčení	10	3	6
z celkového počtu pitev	na předávkování alkoholem a/nebo OPL ¹⁾	256	250	236
	v souvislosti s požitím alkoholu a/nebo OPL ¹⁾	836	682	765

¹⁾ OPL - omamné a psychotropní látky podle zákona č. 167/98 Sb., v platném znění

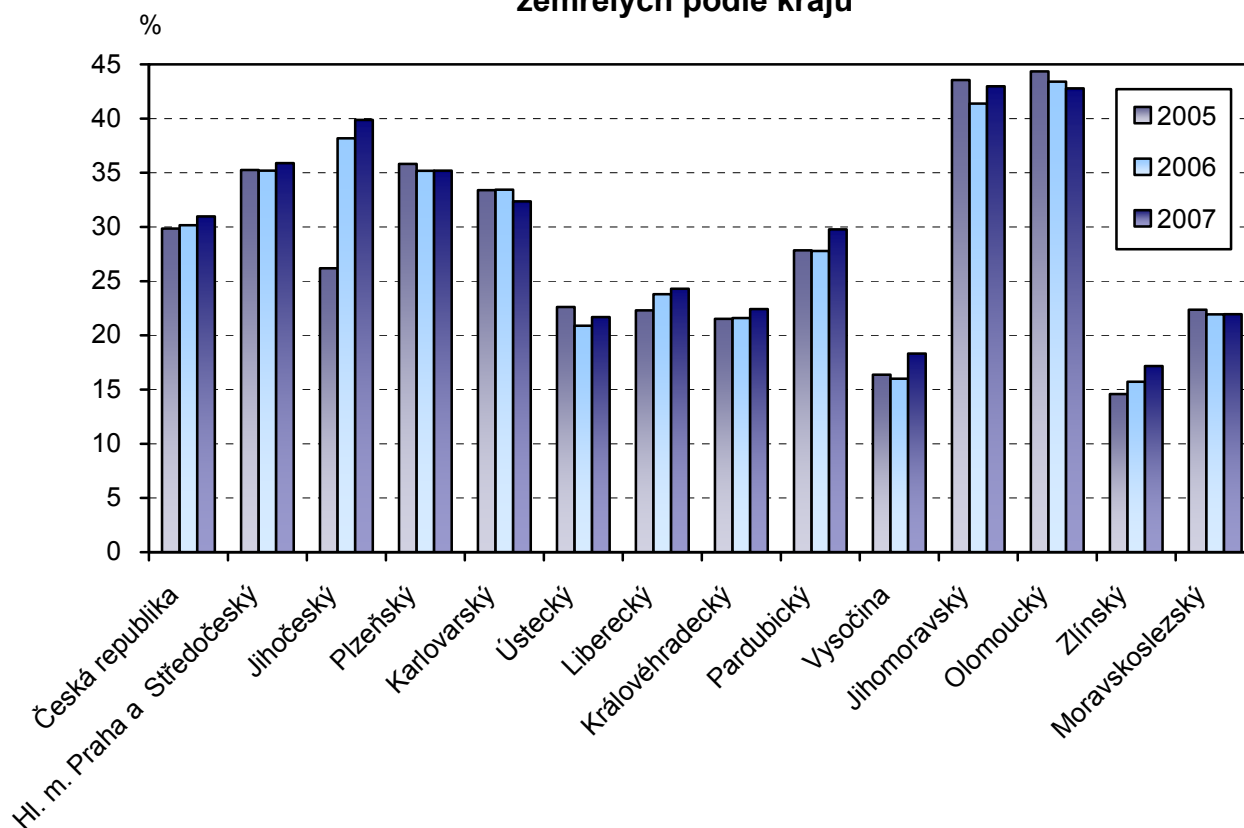
Průměrný počet pitev na 1 lékaře soudního lékařství a patologie

Živé osoby s pozitivním nálezem při toxikologickém vyšetření podle věkových skupin

Vývoj podílu osob pitvaných na celkovém počtu osob zemřelých podle krajů

Počet osob s pozitivním nálezem při toxikologickém vyšetření na pracovištích soudního lékařství

Cizorodá látka, škodlivina, léčivo	Živé osoby			Mrtvé osoby		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Anorganické jedy	11	21	17	10	6	4
Ethanol	18 014	21 600	19 932	1 708	2 445	2 337
Ostatní organické těkavé látky	967	1 245	2 041	615	672	778
Glykoly a jejich deriváty	49	93	94	6	7	5
Karboxyhemoglobin	91	87	80	181	156	151
Jedovaté houby a rostliny	288	190	155	3	4	2
Benzodiazepiny	2 436	2 363	2 273	257	258	251
Barbituráty	132	130	150	42	28	29
Opiáty morfinové řady	762	832	753	55	56	61
Sympatomimetika	1 587	1 987	2 367	82	98	101
Kokain	11	8	18	1	2	2
Canabinoidy	1 837	1 803	2 106	50	55	75
Jiné OPL ¹⁾	473	476	609	17	28	53
Jiné účinné látky léčiv	2 563	2 568	2 509	601	705	632
Jiné jedy	65	21	26	17	8	3
Kofein a metabolity	947	725	1 408	649	583	1 477
Nikotin a metabolity	969	1 031	1 237	579	524	1 126

¹⁾ OPL - omamné a psychotropní látky podle zákona č. 167/98 Sb., v platném znění